ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 26]
Total No. of Questions : 26]

[ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 4
[Total No. of Printed Pages : 4

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : 442-M (RS)
Code No. : 442-M (RS)

ಡಿ.ಎಲ್.ಎಡ್. ದ್ವಿತೀಯ ವರ್ಷ

D.El.Ed. SECOND YEAR

ಶಿಕ್ಷಣ

EDUCATION

ರೂಢಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ

EDUCATION AS PRACTICE

(ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ)

(Marathi Version)

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)
(Revised Syllabus)

ದಿನಾಂಕ : 11. 12. 2018]
Date : 11. 12. 2018]

ಸಮಯ : ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 2.00 ರಿಂದ 5.00 ರವರೆಗೆ]
Time : 2.00 P.M. to 5.00 P.M.]

[ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 60
[Max. Marks : 60

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ
Register Number of the Candidate

भाग - I

खालील प्रत्येक प्रश्नाला **चार** पर्याय दिलेले आहेत. अती योग्य उत्तर निवडा आणि उत्तर पत्रिकेत लिहा. सर्व प्रश्न सक्तीचे आहेत. 10 × 1 = 10

1. प्राथमिक आणि माध्यमिक शिक्षण हे ग्राम पंचायतीच्या आधीपत्याखाली विचारात घेण्याचा मुख्य उद्देश हा आहे
   (A) ग्राम पंचायतीचे बळकटीकरण
   (B) शालेय व्यवस्थापनाचे विकेंद्रिकरण
   (C) शिक्षण खात्याची जबाबदारी कमी करणे
   (D) शिक्षकावर नियंत्रण ठेवणे.

2. खालील पैकी कोणते एक नैसर्गिक साधनाचे उदाहरण आहे ?
   (A) वेळ (B) काळा फलक
   (C) खेळणे (D) किल्ला.

3. एक शिक्षक 'पुस्तकात पाहून परिक्षा' हे तंत्र त्यांच्या किवा तिच्या विद्यार्थ्यांच्या अध्ययनाचे मौल्यमापन करण्यासाठी वापरतात. त्यांचा किंवा तिचा मुख्य उद्देश हा आहे.
   (A) परिक्षेचे सरळीकरण
   (B) मौल्यमापनासाठी विविध तंत्रे वापरणे
   (C) विद्यार्थांना सोप्या रितीने उत्तर देण्यास मदत करणे
   (D) विद्यार्थाच्या परिकल्पनेची ग्रहण क्षमता जाणून घेण्यासाठी.
4. इतरांपासून वेगळेपण असणारे घटक हे आहेत.
   (I) कोणाला न विचारता सुद्धा मदत करणे
   (II) इतरांचा आहे तसा स्विकार करणे
   (III) इतरांमध्ये संवेदना विकसित करणे
   (IV) इतरांच्या गरजा आणि भावना जानून घेणे.
   (A) (I) आणि (IV) (B) (II) आणि (III)
   (C) (I), (III) आणि (IV) (D) (I), (II) आणि (III).
5. विद्यार्थामध्ये पाठ्यक्रमाचे घोषित केलेली सामर्थे ही आहेत.
   (I) प्रश्न विचारणे
   (II) मत प्रदर्शन करणे
   (III) त्यांच्या शालेय ज्ञानाच्या अनुभवाची समान रित्या देवाण घेवाण करणे
   (IV) पाठ्यपुस्तकांतील घटकांश्याचे पुनरावर्तन.
   (A) (III) आणि (IV) (B) (II), (III) आणि (IV)
   (C) (I) आणि (II) (D) (I), (II) आणि (III).
6. शालेय शिक्षणाची राष्ट्रीय चौकट कार्य (NCF) तयार करण्याची जबाबदारी असलेली संघटना ही आहे.
   (A) NCERT (B) NCTE
   (C) NUPA (D) NAAC.
7. चिकित्सक चिंतन कौशल्याचा खालोल पैकी कोणता घटक नाही ?
   (A) शोधकता (B) वस्तुनिष्ठता
   (C) परिणाम ओळखणे (D) बुद्धीमत्ता.
8. कृती आधारित पद्धतीने पुरविलेल्या संधी या आहेत.
   (I) अध्ययनात समानता (II) आनंदपूर्ण अध्ययन
   (III) प्रायोगिक अध्ययन (IV) स्वमौल्यमापनाद्वारे अध्ययन.
   (A) (I) आणि (IV) (B) (II), (III) आणि (IV)
   (C) (II) आणि (III) (D) (I), (II) आणि (III).
9. मंद आणि जलद अध्ययनकर्ते अशी विद्यार्थांची वर्गवारी करणे योग्य नांही कारण ते
   (A) परिणाम केंद्रित अध्ययन वातावरण निर्माण करण्यास प्रोत्साहन देते
   (B) स्पर्धात्मक दृष्टीकोण करण्यास प्रोत्साहन देते
   (C) सामर्थ्या आधारित अध्ययन करण्यास प्रोत्साहन देते
   (D) सहयोगी अध्ययनासाठी प्रोत्साहन देते.
10. खालील पैकी कोणते उच्च क्रमाचे मानसिक कार्य नांही ?
   (A) समस्या सोडविणे (B) भाषेचा वापर
   (C) स्मरण करणे (D) योजना करणे.

भाग - II

खालील पैकी कोणत्याही **पाच** प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर हे **अर्ध्या** पानापेक्षा जास्त असू नये : $5 \times 2 = 10$

11. अध्ययन प्रक्रियेमध्ये विकासाच्या जवळच्या क्षेत्राचे थोडक्यात वर्णन करा.
12. ताण घालविण्यासाठी मेंदूतील विचाराचे काहुर या पात्रतेचा विकास करण्यासाठी तुम्ही कसे कौशल्य घटक तंत्र वापराल ?
13. उत्तम शालेय दिनदर्शिकेचे स्थितीशी निगडित उदाहरणाद्वारे दान घटक लिहा.
14. पारंपरिक वर्गखोली वातावरण आणि वास्तविक अध्ययन वातावरण यामधील दोन फरक लिहा.
15. शालेय संसद ही शिक्षणाचा कारखाना नमुन्यासारखी नांही. का ?
16. कल्पक (सृजनशील) व्यक्तीच्या कोणत्याही दोन लक्षणांचे वर्णन करा.
17. परावर्तीत अध्यापनाच्या कोणत्याही दोन मुलभूत तत्वांचे वर्णन करा.
18. अभ्यास क्रम स्तरावर अध्यापनासाठी समाविष्ट केलेल्या कोणत्याही चार मुद्यांची यादी करा.

भाग - III

खालील प्रत्येक प्रश्नाला पर्यायो प्रश्न आहे. त्यापैकी (a) किंवा (b) चे उत्तर लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर **एका** पानापेक्षा जास्त असू नये : $8 \times 5 = 40$

19. (a) NCF 2005 नुसार खालील क्षेत्रामध्ये शाळचे व्यवस्थापन कसे असावे ? उदाहरणासह चर्चा करा :
    (i) शाळेचे वेळापत्रक
    (ii) शिस्त.

किंवा

    (b) जर शाळेला आपली उद्दिष्टे साध्य करायची असतील तर खालील घटकाच्या भूमिकेची उदाहरणा सहित चर्चा करा :
    (i) रचना आणि प्रक्रिया
    (ii) कर्मचारी.

20. (a) 5E च्या टप्प्यामध्ये तुम्ही निवडलेल्या अध्ययन सामग्रीचा उपयोग कसा कराल ? उदाहरणसह चर्चा करा.

किंवा

    (b) अध्ययन सामग्रीच्या उपयोगाच्या कौशल्यांची निवड करुण वापरण्याच्या माहितीची शिक्षकाला का गरज आहे ? उदाहरणासहित चर्चा करा.

21. (a) विद्यार्थांना शिक्षण व्यवस्थेत आणि त्यांच्या चालू स्थितीवर प्रश्न विचारण्यास स्फूर्ती देण्यासाठी तुम्ही निवडलेल्या पाठावर आधारित चिकित्सक अध्यापन पद्धत कशी वापराल ?

किंवा

    (b) तुमच्या आवडीच्या धडयासाठो (पाठ) विद्यार्थ्यांच्या सहकारी अध्ययनाला स्कॅफोलडींग कसा अवकाश पुरविते ?

22. (a) विद्यार्थ्यांच्या व्यक्तीमत्व विकासामध्ये परिणामकारी संपर्क कौशल्याच्या भूमिकेचे स्पष्टीकरण करा.

किंवा

(b) नोकरी व्यवस्थापन गुणवत्तेत स्वजागृती कशी प्रकारे मदत करते ? विश्लेशण करा.

23. (a) वर्गखोली संघटना ही रचनावादाच्या तत्वावर आधारित असते हे तुम्ही कशे ओळखाल ? उदाहरणाच्या सहाय्याने मौल्यमापन करा.

किंवा

(b) शाळा व्यवस्थापन पद्धतीमध्ये विद्यार्थी हा केंद्रबिंदू समजून घेतलेले खालील घटक आपली भूमिका कशी बजावतात ? तुमच्या सराव सेवेतील (Internship) अनुभवानुसार मौल्यमापन करा :

(i) योजना

(ii) संघटनीकरण आणि सुलभीकरण.

24. (a) विद्यार्थांसाठी अनुभवाधारित अध्ययनाचे सुलभीकरण करण्यासाठी अध्ययन सामग्रीच्या भूमिकेचे उदाहरणासह स्पष्टीकरण करा.

किंवा

(b) तुम्ही निवडलेल्या अध्ययन साधनाच्या उपयुक्ततेच्या पाच क्षेत्रासाठी परावर्तित कृतीद्वारे विश्लेशण करा.

25. (a) तुमच्या अध्यापनाच्या सरावाच्या कालावधीत तुम्ही वर्गखोलोतील अध्यापनासाठी पाच मुलभूत तत्वे सुचवा आणि समर्थन करा.

किंवा

(b) अध्ययन कर्त्यांना अर्थपूर्ण रित्या कामामध्ये आव्हानात्मक स्वरूपात गुंतवूण ठेवणे का गरजेचे आहे ? उदाहरणासह स्पष्टीकरण करा.

26. (a) एका शिक्षकाचा विकास होण्यास दिनचरी लिहिण्याचा सराव कसा उपयुक्त असतो ? तुमचा निकट सेवा (internship) कालावधीच्या अनुभवाचे वर्णन करा.

किंवा

(b) उत्तम शिक्षक पुरस्कार निवडीची जबाबदारी तुम्हारा दिलेली आहे. तुम्ही तुमच्या निवडीचे कसे समर्थन कराल ?